

Syfte; Presentationer av förstudier Tema: Kompetensöverföring

Bakgrund för myndigheten;

Underlätta frivillig återvandring för personer med permanent uppehållstillstånd i Sverige som flykting, skyddsbehövande, av humanitära skäl eller som tagits ut på flyktingkvoten. Utdrag: Regeringens regleringsbrev 2010, anslagspost 1:3:4 gällande förberedelser för återvandring eller tillfälligt återvändande för deltagande i återuppbyggnad och utveckling av ursprungslandet i samråd med företrädare för berörda grupper ska användas till följande verksamhet;

- inhämtande och spridning av information till enskilda, råd och vägledning till organisationer och kommuner
- utbildningsinsatser
- insatser för re-integrering under en inledande period.

Inledning: Andres Parts, Återvandringsfrågor Migrationsverket

Presentationer

Har du erfarenhet från infrastrukturbranschen med intresse av permanent konsultarbete i Irak?

För infrastrukturområdet undersöka förutsättningar att på individnivå bidra till kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsåterföring från Sverige till Irak.

Pontarius AB

Partnersamverkan mellan svenska företagare och irakier med permanent uppehållstillstånd? *Arbetsplatsförmedling för de som vill återvända till Irak genom samverkan mellan företag och myndigheter i Sverige.*

Svensk Irakiska Handelskammaren i Skandinavien/Svenska Exportrådet i Bagdad

Kan kontakter skapas inom kultursektorn i Irak?

Kontakta och få överenskommelser och/eller samarbete med organisationer i Bagdad.

Gränslösa Teatern i Malmö

Utbildningscenter inom hälso- och sjukvårdssektorn i Bagdad?

Undersökning om etablering av ett utbildningscenter.

IQSpaces AB

Är du intresserad av miljöteknik, projektledning och kvalitetskontroll för att bidra till kunskapsutveckling i Irak?

Ta fram ett underlag för fortsatt arbete med frågan om återvandring till Irak. Underlaget ska avse behovet av utbildning och ska visa om det kan förväntas underlätta återvandring. Kartlägga intressenter som vill utforma ett förslag till program och intresset för utbildning hos irakier med lämplig bakgrund.

Sweco Infrastructure AB

Paneldiskussion med de medverkande

Deltagare

Adel Aldabbagh, Tillväxt Irak Gruppen
Walid Al-Mekdadi, Migrationsverket Märsta
Ali Al-Djaber, Al-Rafden Kulturförening
Maria Almlöf, Migrationsverket Solna
Cecilia Andersson, Migrationsverket Sundbyberg
Anders A. Aronsson, Aronders AB
Nursel Awrohum, Södertälje Kommun
Ata Banej, Kurdiska Riksförbundet
Niran Jamil Behnam
Seyran Duran, Kurdistans Kvinnoförbund
Kefah Esmael, IQSpaces
Karin Flygare, Migrationsverket Stockholm
Anita Gradin, tidigare Europa Kommissionär/Invandrarminister
Dzana Hadzialic, Återvandringskontoret Stockholm Stad
Awat Hamad
Ebtisam Hatem, IESD in Sweden
Haider Ibrahim, Svensk -Irakiska Handelskammaren Skandinavien
Hayat Jajo, Svensk- Irakiska Föreningen
Per Juth, Swedfund
Hussein Kanber Agha, IQSpaces
Gabriel M. Karlsson, Svenska Röda Korset
Rashid Karma, Irakiska föreningen i Borås
Adam Khoder, Aronders AB
Martin Klinthäll, Linköpings Universitet/ REMESO
Monika Lamkén, Migrationsverket/Återvandringsfrågor
Valeria Macaluso, Migrationsverket Flen
Tomas Magnusson, GöteborgsInitiativet
Eden Mahari, Migrationsverket Sundbyberg
Abbas Majed, Irakiska Kulturföreningen i Malmö
Gada Malki, Migrationsverket Solna
Petter Meirik, Sida Team Irak
Abdoulie Nije, Migrationsverket Sundbyberg
Ann Nordberg, Migrationsverket/Internationella strategienheten
Andres Parts, Migrationsverket/Återvandringsfrågor
Hawar Rashid, Migrationsverket Märsta
Johann Rollén, Pontarius AB
Ghazwan Salman
Kristina Salomonsson, Sida Team Irak
Cheman Sendi, Migrationsverket Flen
Diya Shaher, Gränslösa Teatern i Malmö
Ali Shakir, Svenska Exportrådet Bagdad
Kasra Solmus, Migrationsverket Solna
Roland Sossi, Svenska Exportrådet Bagdad
Peter Springfeldt, Justitiedepartementet/CIMU
Helen Tankus, Migrationsverket Sundbyberg
Anna Tillander, Justitiedepartementet/CIMU
Peter Ullman, Sweco
Jorunn Vailiola, Europeiska föreningen för mänsklig utveckling via kultur/TV
Christer Zettergren, Migrationsverket Stockholm

Anmält frånvaro:

Birgitta Ornbrant, CEIFO Stockholms Universitet
Ali Barhoon, DynaMate

Migrationsverket
Box 507, 169 29 Solna
Telefon 010-485 5071

Ann Nordberg
Telefon: 010-485 46 43

Minnesanteckningar
2010-11-10

Dialog med fokus på Irak 22 oktober 2010 kl. 13-17

Bakgrund

Inom verksamheten frivillig återvandring har Migrationsverket sedan 2004 arrangerat dialoger med fokus på Irak som visat på sambanden mellan migration, utvecklingsbistånd och näringsliv. Syftet med denna dialog är presentationer av fem genomförda förstudier under 2010 på temat kompetensöverföring. Förstudierna täcker områdena infrastruktur, arbetsförmedling, kultur och utbildning.

Av regleringsbrevet för 2010 framgår att anslagsposten gällande förberedelser för återvandring eller tillfälligt återvändande för deltagande i återuppbyggnad och utveckling av ursprungslandet i samråd med företrädare för berörda grupper (personer med permanent uppehållstillstånd som flykting, skyddsbehövande, av humanitära skäl eller som tagits ut på flyktingkvoten) ska användas till följande verksamhet;

- inhämtande och spridning av information till enskilda, råd och vägledning till organisationer och kommuner
- utbildningsinsatser
- insatser för reintegration under en inledande period

Inledning av Andres Parts, återvandringsfrågor, VO AP

Andres Parts berättar att idéerna till förstudierna som presenteras idag växte fram på den förra dialogen, i Sigtuna den 23-24 april 2010. Han kallar dem som bistår personer som befinner sig i återvandringsprocessen för ”vardagshjältar”. 1975 kom återvandring som begrepp till myndigheterna och 1989 kom en återvandringspolitik (föranlett av den chilenska gruppen som var aktuell då). Från 1998 har återvandring varit en internationell aktivitet (på 90-talet kom många från Bosnien-Hercegovina). Andres understryker komplexiteten när det gäller dessa frågor, bl.a. för familjen. Det är viktigt att ha ett välgrundat beslut.

Till och med september i år är inströmningen från Irak fallande (nr fyra på listan). 26 000 av 50 000 irakier med gällande PUT per den 13 oktober 2010 faller inom kategorin att de kan ingå i en förstudie, resterande 24 000 personer kan t.ex. ha kommit på anknytning. Andres berättar att många från centrala och norra Irak är pendlare idag. Totalt är 120 000 personer födda i Irak, men folkbokförda i Sverige. Irakgruppen som sådan är större, ungefär 140 000 om man även räknar in dem som är födda i Sverige. 65 000 har svenskt medborgarskap.

Pontarius AB

Johann Rollén berättar att han varit i Irak sedan 2005. Pontarius AB jobbar med hamnar och vägar och flygplatser samt på managementnivå med affärsutveckling osv. Behovet av ett sådant forum som Irakdialogen är tveklöst stort. Syftet med

förstudien är att inom infrastrukturområdet undersöka förutsättningar att på individnivå bidra till kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsåterföring från Sverige till Irak. Erbil, som är en miljonstad, är ett mycket kreativt och speciellt område. Gammalt och nytt möts på ett fascinerande sätt som han inte sett någon annanstans. Redan 2005 kunde man se att det fanns omätliga behov och en massa lycksökare, dvs. företag som var där och gjorde dåliga jobb och sedan försvann. Kompetensöverföring tror han därför är en långsiktigt viktig uppgift för återvandring. Målet med förstudien är att hitta tio personer, varav två kvinnor och hitta styrkorna i bägge kulturerna för ett ömsesidigt utbyte. Inom byggledning och kvalitetssäkring finns mycket för Sverige att tillföra. Idag i Sverige är arbets säkerhet det viktigaste och det tror han därför är ett kommande område. Johann Rollén nämner också att den politiska spelplanen i Bagdad är svår att läsa. Man måste ha tålamod och vara långsiktig. Det finns 60-70 partier i Irak, vilket är fantastiskt men helt annorlunda. Avslutningsvis säger han att det inte handlar så mycket om teknik som att föra över kunskap.

Svenska Exportrådet i Bagdad

Ali Shakir, som är koordinator och Roland Sossi, som är handelssekreterare, berättar att Exportrådet började sin verksamhet i januari i år. Partner för projektet/förstudien är svensk-irakiska handelskammaren i Skandinavien. Syftet med studien är att identifiera kompetensbehov hos svensk-irakier i Sverige och matcha dem mot svenskt näringsliv. "Mappingen" har skett mellan april till oktober och är en Arbetsplatsförmedling för de som vill återvända till Irak genom samverkan mellan företag och myndigheter i Sverige. Det finns många som är intresserade av att återvända, men det saknas en samlad lista. Informationsspridning har skett integrerat genom Exportrådets andra aktiviteter. Alla arbetsförmedlingar i landet och kommuner har tagit emot information och totalt har 141 personer registrerats som kompetensprofiler i databasen (per den 15 oktober). 88 % av dessa är män och 12 % kvinnor. 96 % är 26-55 år och 79% har examen från högre utbildning. Många av dem har sådan kompetens som Irak behöver under uppbyggnadsfasen, som t.ex. ingenjörer. 61 företag av 91 kontaktade deltog i förstudien. 25 % av företagen uppger att de vill gå in och rekrytera inom två år. Ali Shakir berättar att många i diasporan uttryckt att de är rädda för hur en registrering i databasen ska påverka deras PUT. Många vill jobba i Kurdistan även om de inte är därifrån, eftersom det är säkrare. Exportrådet kommer att fortsätta att använda databasen för att personer ska kunna registrera sig.

Andres Parts påpekar att det här med arbetsförmedling till länder utanför Europa är att ligga lite i framkant.

Gränslösa Teatern i Malmö

Diya Shaher, som är skådespelare, berättar att han och två kollegor gjort en studieresa till Irak i somras för att ta reda på om det går att skapa kontakter inom kultursektorn i Irak. De vill skapa ett center för reintegrering för kulturarbetare som återvänder till Irak och ge dessa en bra start. Deras syfte är därför att skriva samarbetsavtal med organisationer i Bagdad. Diya Shaher berättar att det finns många koder att knäcka även för irakier när man inte bott där på många år. De hade en person på plats som hjälpte dem. Vissa saker som säkerhet- och tidsaspekten skiljer sig, man måste vara beredd på att ta det lite lugnare. Starten blir i Bagdad, det är inte tillräckligt stabilt i Mosul och Kirkuk.

IQSpaces AB

Kefah Esmael berättar att hon har drivit olika projekt i sex år. Ingenting har hittills lett till något mätbart, men hon tänker kämpa vidare. Nyckelordet för att lyckas är finansiering. Irak har ingen annan inkomst än olja och importerar i princip allt. Infrastruktur och service fungerar inte och kompetens finns varken på hög eller låg nivå. Korruption är ett av de största problemen. Lojalitet och ärlighet saknas, men hoppet finns kvar, säger hon.

På 80-talet under Saddam fungerade infrastrukturen och sjukhusen från den tiden finns fortfarande kvar. Man använder inga journaler utan allt sker muntligt. Det förekommer att läkare röker under operation och att viktiga samtal sker med MTV på högsta volym. Det är ”live” i Irak.

Sjukvårdsprojektet som nu är aktuellt handlar om att undersöka om det går att etablera ett utbildningscenter inom hälso- och sjukvårdssektorn i Bagdad. Svensk sjukvård är bland den bästa i hela världen. Hon vill ta över ett irakiskt sjukhus och göra det privat och sedan använda det som modell. Hon berättar att avtalet är i hamn och att det bara återstår att skriva på.

Sweco Infrastructure AB

Peter Ullman berättar att Sweco håller på med projekt inom miljöteknik. Han ska presentera den förstudie hans kollega Sahar Almashta gjort. Deras utgångspunkt är lite tvärtemot Exportrådets eftersom de försöker hitta personer i Sverige som vill ha utbildning inom miljö, särskilt vatten och avlopp, men även projektledning, underhållsteknik och kvalitetskontroll. Deras målsättning är att hitta 16 personer, varav hälften kvinnor. De vet inte om det är en tillräckligt stor bas för att lägga upp ett utbildningsprogram. Förstudien ska avslutas i oktober och innefattar bl.a. en enkät. Kanske blir resultatet av studien en grundläggande miljöutbildning för att utbilda framtida miljöambassadörer, säger han.

Andres Parts tillägger att det i Sverige bildats en organisationen Agenda 21 i Irak, som tar sikte på hållbar utveckling, som också finns i den kurdiska regionen i Irak.

Paneldebatt

På fråga från publiken om hur det kommer sig att man återvandrar när det är konflikt där och tryggt här, svarar Kefah Esmael att man vill återföra något till dem man förlorat och allt lidande som varit. Hon vill ge något tillbaka.

Gabriel Karlsson från Svenska Röda korset undrar hur det kommer sig att Exportrådet och Pontarius inte samarbetar med Arbetsförmedlingen där så många är inskrivna arbetslösa? Andres berättar om den nyordning som står för dörren den 1 december när ägarskap för mottagande av nyanlända avseende arbete går över till Arbetsförmedlingen från kommunerna. Arbetsförmedlingen kommer att anlita företag med Lots som ska bistå de nyanlända att komma in på arbetsmarknaden i Sverige. Han har frågat Arbetsförmedlingens utredare för införandet av reformen om samma princip kan gälla för att lotsa personer för arbete t e x till Irak. De hade de inte tänkt på. Bonus utöver schablonersättningen för uppdraget ska ges till de lotsar som ordnar arbete för nyanlända i Sverige och Andres följdfråga var då om samma princip skulle kunna gälla för arbete utanför Sverige. Arbetsförmedlingen funderar på hans fråga.

Peter Springfeldt berättar om CiMU och frågar panelen om de stött på många andra som är intresserade av att återvändra? Kefah menar att det finns två kategorier, dels de som har små barn som inte går i skolan, dels många religiösa. Ali Shakir återkommer till att många som kontaktat dem är rädda för att registrera sig. Dels för att de tror att det är definitivt, dels för att de också tror att det skulle påverka deras PUT. Samtidigt vill man ge något tillbaka till Irak. Peter säger att han kan bekräfta den bilden. Han har tolkat det ganska magra svaret som den rädsla som finns för att åka tillbaka för att man kanske sedan har svårt att återvända till Sverige. Någon säger att det finns en vilja att pröva på och kunna improvisera ad hoc. Peter berättar att CiMU ser just det som något naturligt och vill underlätta för dem med en fot i båda länder. Haider Ibrahim från Svensk-Irakiska Handelskammaren tror att de flesta väntar med att återvända tills de fått svenskt medborgarskap.

Panelen avslutar med att konstatera att mycket av det irakiska näringslivet är statligt och att man överlag inväntar resultatet av valet.